

Richard Norberg
Revisionsdirektör
090-785 70 90
richard.norberg@regionvasterbotten.se

Olämplig hantering av rapport om ambulanssjukvård

Sammanfattande bedömning

Revisionskontoret har tagit del av uppgifter om beredningen av ett ärende i hälso- och sjukvårdsnämnden om ambulanssjukvård (HSN 1259:1-2020). Uppgifterna visar att nämndens ordförande påverkade beredningen på tjänstepersonsnivå. Av mejl och intervjuer framgår att ordföranden agerade så att innehållet i en upprättad rapport ändrades utan författarens godkännande. Ändringarna gjordes innan den politiska beredningen i nämndens arbetsutskott. Den 17 juni 2021 (§ 90) godkände hälso- och sjukvårdsnämnden den ändrade rapporten som trots ändringar var namngiven med författarens namn.

Vi anser att nämndens ordförande har agerat olämpligt. Det finns risk att agerandet strider både mot grundlag och förvaltningslag. Av förarbeten framgår att det är av vikt att skilja på tjänstepersonberedning och politisk beredning så att övriga förtroendevalda i nämnden vet vilket underlag som inte är påverkat av politiska ställningstaganden. När politiker går in i beredningen på tjänstepersonsnivå blir det svårt att avgöra i vilken grad tjänsteskrivelser utgår från saklighet och opartiskhet eller handlar om partipolitiska uppfattningar.

Nämndens ordförande har därutöver agerat tveksamt i förhållande till regionens rutiner för ärendeberedning. Enligt rutinerna ska sakkunniga tjänstepersoner utreda och lämna underlag i ärenden. När en sakkunnig tjänsteperson sätter sitt namn på underlaget ska detta alltså vara ett intyg på att underlaget bygger på saklighet och opartiskhet. Vi vill dessutom upplysa om att det av fullmäktiges reglemente för nämnden framgår att ordföranden ska se till att ärenden som ska behandlas av nämnden är beredda utan att själva styra eller på annat sätt påverka beredningsprocessens gång.

Underlag för vår bedömning

Underlag för vår bedömning utgörs av mejl, upprättad och reviderad rapport samt protokoll. Vi har också genomfört intervjuer med hälso- och sjukvårdsdirektören, verksamhetsområdeschef, stabschef och verksamhetschef. Till vår hjälp vid vår bedömning har vi anlitat en upphandlad jurist.

Beskrivning av händelseförloppet

Den 9 december 2020 biföll hälso- och sjukvårdsnämnden ett initiativärende med titeln "Ambulanssjukvården i länet". Initiativtagarna yrkade på omvärdering och utvärdering av ambulansverksamheten med inriktning på patientsäkerhet och personalens arbetssituation. Nedan beskriver vi det efterföljande händelseförloppet:

- Den 1 februari 2021 fick verksamhetschefen för ambulanssjukvården i uppdrag från hälso- och sjukvårdsdirektören att ta fram en rapport om verksamheten. Rapporten skulle redovisas vid hälso- och sjukvårdsnämndens sammanträde den 26 maj 2021.
- Den 30 april 2021 skickade verksamhetschefen en färdig rapport i PDF-format till områdeschefens chefsassistent för vidare leverans till stabschefen.

Richard Norberg
Revisionsdirektör
090-785 70 90
richard.norberg@regionvasterbotten.se

- **Den 5 maj 2021** fick verksamhetschefen information från hälso- och sjukvårdsdirektören att nämndens ordförande ville ha svar på tre frågor om innehållet i rapporten. Hälso- och sjukvårdsdirektören meddelade att stabschefen skulle återkomma till verksamhetschefen med en redigerad version av rapporten. Hälso- och sjukvårdsdirektören framförde till verksamhetschefen att den reviderade versionen skulle innehålla ändringar som "politiken" ville att tjänstepersoner skulle göra i rapporten. Samma dag fick verksamhetschefen meddelade från stabschefen om att ärendet var flyttat till nämndens sammanträde den 17 juni 2021 och att nytt stoppdatum för rapporten var den 19 maj 2021.
- **Den 17 maj 2021** begärde stabschefen att områdeschefens chefsassistent skulle skicka rapporten till stabschefen i Wordformat för redigering. Chefsassistenten skickade en Wordversion till stabschefen.
- **Den 18 maj 2021** efterfrågade verksamhetschefen den redigerade rapporten från stabschefen. Stabschefen meddelade att den redigerade versionen fortfarande låg hos nämndens ordförande.
- **Den 19 maj 2021** skickade verksamhetschefen svar till stabschefen på de tre frågor som nämndens ordförande tidigare hade ställt till verksamhetschefen.
- **Den 24 maj 2021** meddelade nämndens ordförande till hälso- och sjukvårdsdirektören och stabschefen om vilka ändringar hon hade gjort i rapporten.
- **Den 28 maj 2021** sände stabschefen en reviderad rapport till verksamhetschefen. I ett kort mejl meddelade stabschefen att underlaget var ett resultat av "politikens" handpåläggning och stabschefens redigering.
- **Den 31 maj 2021** gick kallelsen ut till hälso- och sjukvårdsnämndens arbetsutskott. Den reviderade versionen av rapporten var bifogad.
- **Den 4 juni 2021** föreslog nämndens arbetsutskott att nämnden vid sitt sammanträde den 17 juni 2021 skulle besluta att informationen om ambulansverksamheten var delgiven och att de frågor som ställdes i initiativärendet var besvarade.
- **Den 17 juni 2021** godkände hälso- och sjukvårdsnämnden den reviderade rapporten om ambulansverksamheten. Den reviderade rapporten var namngiven med verksamhetschefens namn. Nämnden fick ingen uppgift om att nämndens ordförande och stabschefen hade gjort ändringar i den rapport som verksamhetschefen hade upprättat. Verksamhetschefen var inte inbjuden att föredra ärendet på nämndens sammanträde.

Ändringar i rapporten

Revisionskontoret har jämfört den rapport som verksamhetschefen ursprungligen upprättade med den reviderade versionen som nämnden godkände. Den reviderade versionen är två sidor kortare. Vid revideringen gjordes tillägg, raderingar och omskrivningar av texter. Exempelvis ströks hänvisningar till Socialstyrelsens föreskrifter om att det ska finnas en plan för ambulanssjukvården. Av den ursprungliga rapporten framgår att Region Västerbotten saknade en sådan plan. I den ursprungliga rapporten kan man läsa att verksamhetschefen ansåg att avsaknaden av en sådan plan försvårade för verksamheten att klara sitt uppdrag inom tilldelad budget. Dessa avsnitt var borttagna i den reviderade versionen. Vår jämförelse visar att även den avslutande diskussionen var nedkortad i den reviderade versionen.

Richard Norberg
Revisionsdirektör
090-785 70 90
richard.norberg@regionvasterbotten.se

De avsnitt som togs bort handlade om förutsättningar att effektivisera med hjälp av rätt använd kompetens, förbättrad koordinering med mera.

Hälso- och sjukvårdsdirektören och stabschefen har i intervjuer framfört att hälso- och sjukvårdsdirektören i egenskap av förvaltningschef har möjlighet att ändra i tjänsteskrivelser som ska till nämnden. Hälso- och sjukvårdsdirektören uppger att det var ett misstag att de inte tog bort verksamhetschefens namn från rapporten om ambulansverksamheten. Enligt hälso- och sjukvårdsdirektören och stabschefen brukar inte tjänstepersonernas namn stå utskrivna på rapporter och underlag som ska till nämnden. Hälso- och sjukvårdsdirektören uppfattar att innehållet i verksamhetschefens rapport inte ändrades i sak. De båda anser dock att förankringsprocessen inte var optimal på grund av att det var bråttom med att få fram handlingen till nämndens sammanträde. Hälso- och sjukvårdsdirektören och stabschefen uppger att det vid beredningen på tjänstepersonsnivå även i andra ärenden händer att nämndens ordförande blir tillfrågad om synpunkter.

Richard Norberg
Revisionsdirektör

Marcus Rönnegård
Sakkunnig

Bilaga
PM Attensum AB, den 17 december 2021 (REV 50-2021)